

Biografieën van nazi-oorlogsmisdadigers van Nederlandse afkomst of actief in Nederland in 1940-1945

Biographies of Nazi war criminals of Dutch descend or active in the Netherlands 1940-1945

Bijlage bij de [De zaak Ad van Liempt](#)
Appendix to [The case Ad van Liempt](#)

inhoud

(tekst in blauw is aanklikbaar)

[Inleiding](#)
[Prof. dr. Hans Renders](#)
[Overzicht biografieën](#)

index

(text in blue is clickable)

[Introduction](#)
[Biography Institute](#)
[List of biographies](#)

© samenstelling / compilation Bart FM Droog, september 12, 2019

[Droog Magazine](#), 2019

Inleiding

In zijn proefschrift *Gemmaker* doet Ad van Liempt tal van opmerkelijke uitspraken. Zoals die over biografieën van Nazi-oorlogsmisdadigers die in Nederland actief waren:

“Nederland heeft zijn achterstand op het gebied van de historische biografie inmiddels aardig ingehaald, maar één terrein blijft nog altijd matig ontwikkeld: het levensverhaal van de oorlogsmisdadigers die in de bezettingstijd Nederland terroriseerden. Er was een al wat bejaarde biografie van Seyss-Inquart (door Henk Neuman, uit 1967), die in 2015 is opgevolgd door een uiterst degelijke studie van de Oostenrijkse Johannes Koll, maar die is niet in het Nederlands vertaald en gaat geheel over de functionaris Seyss-Inquart en niet over de mens. In 2018 kwamen er opeens twee: de langverwachte biografie van SS en politiechef Hanns Albin Rauter, die een voortreffelijk inzicht geeft in de manier waarop de onderdrukking van het bezette Nederland functioneerde. En eerder in 2018 publiceerde Joggli Meihuizen het levensverhaal van Richard Fiebig, Speers vertegenwoordiger in Nederland.”¹

Los van de vraag waar de opmerking over een *achterstand* in Nederland op het gebied van historische biografieën gebaseerd is², is deze passage een verhaal apart.

Van Liempt noemt de Seyss-Inquart-biografie uit 1967 'hoogst gedateerd'. Maar waarom vermeldt hij niet dat dit werk in 1989 een vermeerdere herdruk beleefde? Waarom verzwijgt hij de tweede Seyss-Inquart-biografie, van Wilco Gieling uit 2011? Wat is er mis met een Duitstalig boek? Waarom verzwijgt Van Liempt hier de naam van Rauters biograaf, dr. Theo Gerritse? Om met Willy Alfredo te spreken: roept u maar!

Prof. dr. Hans Renders

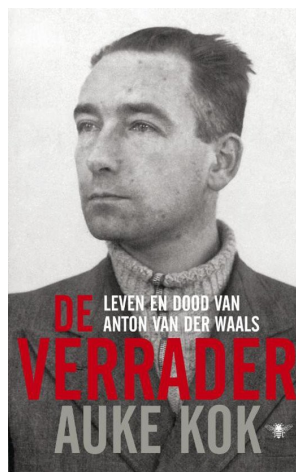
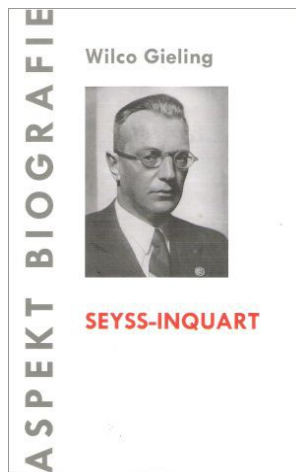
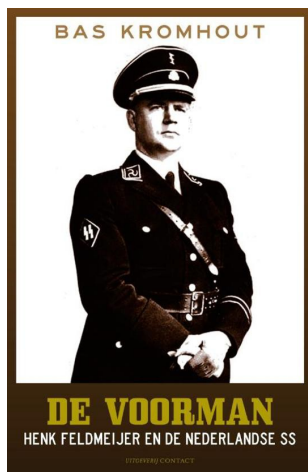
Hoe bestaat het dat Van Liempt maar vier biografieën van drie nazi-oorlogsmisdadigers weet te noemen, en niét gecorrigeerd is door co-promotor prof. dr. Hans Renders, tevens directeur van het Biografie Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen?

1 Ad van Liempt. *Gemmaker. Commandant van kamp Westerbork*. Balans, Amsterdam, 2019. Blz. 337.

2 Gezien de stroom aan dit soort werken die sedert de 17de eeuw in de Republiek der Nederlanden en de latere benaming van Nederland zijn verschenen, lijkt de stelling van de jonge doctor hoogst aanvechtbaar.

Overzicht biografieën (List of biographies) nazi-oorlogsmisdadigers³ *Van Nederlandse afkomst of actief in bezet Nederlands gebied* Incompleet / incomplete

Onder deze criminelen ook de nazipropagandisten. Want ook zij golden en gelden als oorlogsmisdadigers, net als hun 'collega's in Rwanda, 1994.⁴

Barends, Steven (1915-2008). Naar Duitsland gevlucht. Levenslang verbod op maken van vertalingen

Nazipropagandist. Dichter en vertaler *Mein Kampf*.

Gerard Groeneveld. *Steven Barends. Querulant in fascistisch letterland*. Flanor, Hilversum, 1988. 81p.

Berg, Karl Peter (1907-1949) Doodstraf

Commandant Polizeiliches Durchgangslager Amersfoort

Eline Zuidema. *Karl Peter Berg, 18 april 1907-21 november 1949*. Stichting Nationaal Monument Kamp Amersfoort, Amersfoort, 2017.

Zie: <https://www.rd.nl/vandaag/binnenland/doodstraf-karl-peter-berg-mede-door-volkswuede-1.1365796>

Blokzijl, Max (1884-1946) Doodstraf

Nazipropagandist.

René Kok. *Max Blokzijl. Stem van het nationaal-socialisme*. Sijthoff, Amsterdam, 1988. 159p.

Boissevain, Wilhelm (1880-1945). Van trap gevallen (vlak voor Bevrijding).

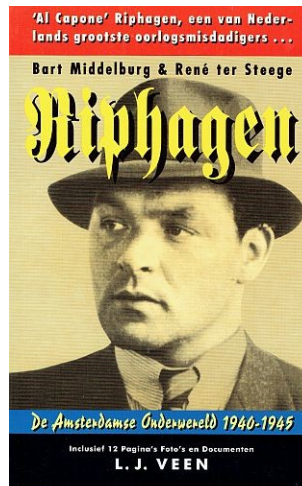
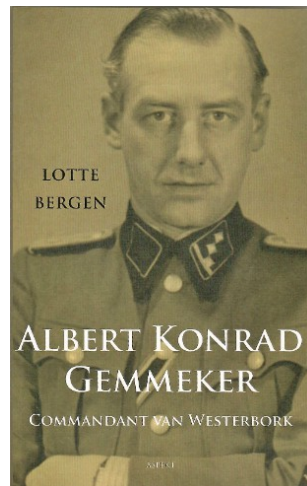
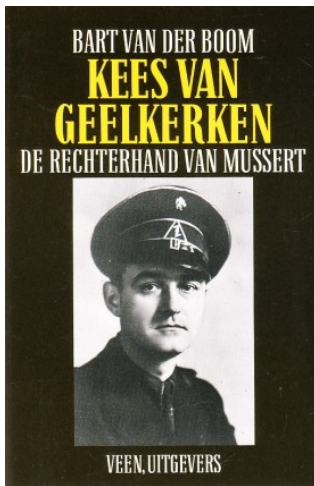
NSB-dominee en nazipropagandist.

Henk Tijssen. *De dominee van de NSB. Boissevain en zijn gang van de Nederlandse hervormde kerk naar het Nationaal Socialisme*. Omniboek, Kampen, 2009. 175p.

3 Gegevens ontleend aan catalogus Koninklijke Bibliotheek, Den Haag / Based on catalogue National Library, The Hague, www.kb.nl

4 Matthew Lower and Thomas Hauschildt. The media as tool of war. Propaganda in the Rwandan Genocide. Human Rights and Conflict Resolution, Issue 2, no. 1, 09-05-2014.

<http://www.hscentre.org/sub-saharan-africa/media-tool-war-propaganda-rwandan-genocide/>

Eekhout, Jan H. (1900-1978) Twee jaar gevangenisstraf, tien jaar publicatieverbod

Auteur, nazipropagandist.

Lo van Driel. *Jan H. Eekhout. Een plooibaar talent.* Drukkerij Durenkamp, Aardenburg, 2015. 352p.

L.C.W. Ekering (1889-1964). Vier jaar gevangenisstraf.

NBS-predikant en -gemeenteraadslid Amsterdam.

Henk Tijssen. *NSB-predikant. Ds. mr. L.C.W. Ekering (1889-1964) en zijn keuze voor het nationaalsocialisme.* Aspekt, Soesterberg, [2016]. 249p.

Feldmeijer, Henk (1910-1945) Omgekomen bij luchtaanval

Voorman Nederlandse SS. Medeverantwortelijk voor de Silbertanne-moorden.

Jeroen Otten. *De oerknal, de hersenen & Henk Feldmeijer.* Quixot, Nijmegen, 2005. 130p. [Keerdruk met Kruidemels, 196p]. Serieus boek, maar eerder filosofisch-beschouwend dan historisch-wetenschappelijk.

Bas Kromhout. *De voorman. Henk Feldmeijer en de Nederlandse SS.* Atlas Contact, Amsterdam [etc.], 2012. 583p. Tevens proefschrift Rijksuniversiteit Groningen. 2De druk 2012.

Fiebig, Richard (1911-1983). Vrijgelaten na vier jaar voorarrest

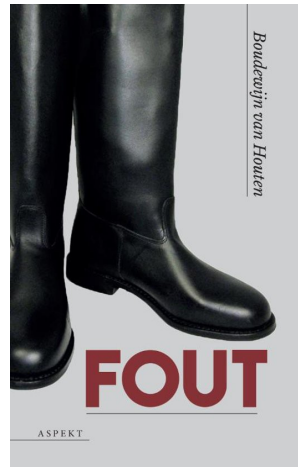
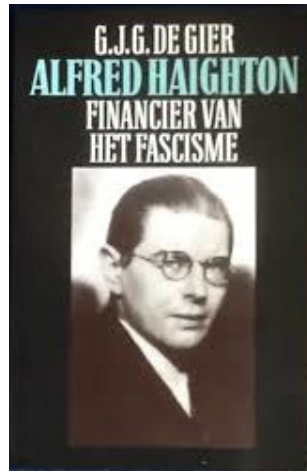
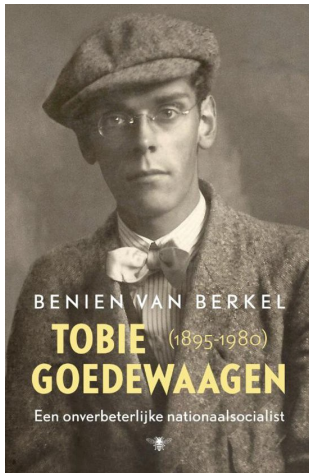
Vertegenwoordiger van Duits ministerie van bewapening in Nederland (Beauftragte für die Niederlande des Reichsministers für Rüstung und Kriegsproduktion) .

Joggli Meihuizen. *Richard Fiebig en de uitbuiting van de Nederlandse industrie 1940-1945.* Boom, Amsterdam, 2018. 304p.

Geelkerken, Kees van (1901-1976) Levenslang (veertien jaar uitgezeten)

Mede-oprichter NSB, inspecteur-generaal van de Landwacht.

Bart van der Boom. *Kees van Geelkerken. De rechterhand van Mussert.* Veen, Utrecht [etc.], 1990. 119p.

Gemmeker, Albert (1907-1982) Tien jaar gevangenis (zes jaar uitgezeten)

Commandant gijzelaarskamp Sint Michielsgestel (1942) en kamp Westerbork 91942-1945).

Nanda van der Zee. *De trein*. Aspekt, Soesterberg, 2003. 128p. 2de druk onder de titel: *Westerbork. Het doorgangskamp en zijn commandant*. Met een inleiding van Dirk Mulder, 2006, 128p.

Lotte Bergen. *Albert Konrad Gemmeker. Commandant van Westerbork*. Aspekt, Soesterberg, 2013. 133p.

Frank van Riet. *De bewakers van Westerbork*. Boom, Amsterdam, [2016]. 367p.

Goedewaagen, Tobie (1895-1980) Twaalf jaar gevangenisstraf (zes jaar uitgezeten)

President van de Nederlandsche Kultuurkamer.

Benien van Berkel. *Tobie Goedewaagen (1895-1980). Een onverbeterlijke nationaalsocialist*. De Bezige Bij, Amsterdam, 2013. 475p., [16] p. pl.

Alfred Haighton (1896-1943) Overleden aan natuurlijke dood

Nazifinancier en propagandist

G.J.G. De Gier. *Alfred Haighton. Financier van het fascisme*. Sijthoff, Amsterdam, 1988. 142p.

Reinier van Houten (1908-1983). Vijf jaar gevangenisstraf. Schrijfverbod twintig jaar.

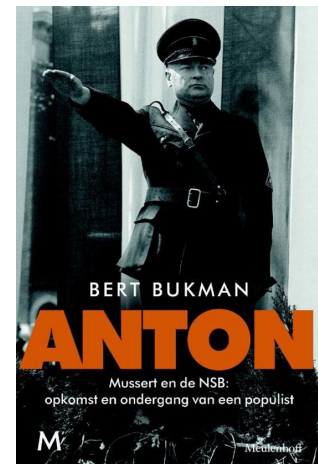
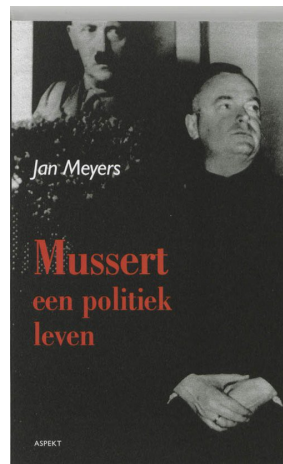
Nazi-uitgever, SS-er.

Boudewijn van Houten. *Fout* [biografie over Reinier van Houten]. Aspekt, Soesterberg, [2017]. 224p.

Kettmann, George Jr (1898-1970). Tien jaar gevangenisstraf

Nazi-auteur, -[propagandist en uitgever.

W.S. Huberts. *Schrijver tussen daad en gedachte. Leven en werken van George Kettmann Jr. (1898-1970), met een bibliografie*. Stichting Bibliographia Neerlandica, 's-Gravenhage, 1987. 250p.

Menten, Pieter (1899-1987) Eén jaar (1949) en tien jaar (1980), plus boete van 100.000 gulden. Menten zat uiteindelijk zo'n acht jaar vast.⁵

Oorlogsmisdadiger, betrokken bij Holocaust

Hans Knoop. *De zaak Menten. Het complete verhaal. De oorlog, de vlucht, het proces en de nasleep.* Becht, Amsterdam, 1977. Herdruk bij Just publishers, [Meppel], [2016]. publishers

Mussert, Anton (1894-1946) Doodstraf

P.H. Ritter Jr. *Over Mussert.* Hollandia, Baarn, 1934 (2de druk). 63p.

Hopman Henk Schumacher Jr. *Dat is Anton Mussert. Leven en strijd van den leider der N.S.B. Voor een vrij en zelfbewust Nederlandsch volk.* Stafkwartier der W.A., [s.l.], 1942. 27p.

https://www.geheugenvannederland.nl/nl/geheugen/view?coll=ngvn&identifier=EVDO02%3ANIOD05_5097

R. Havenaar. *Verrader voor het vaderland. Een biografische schets van Anton Adriaan Mussert.* Kruseman, Den Haag, 1978. 126p. 2De aangevulde druk 1984.

Jan Meyers. *Mussert, een politiek leven.* De Arbeiderspers, Amsterdam, 1984. 331p. [32] p. foto's. 2De druk 1984. Herziene en aangevulde druk 2005 bij Aspekt, Soesterberg, 336p., [16]p. Foto's.

Bert Bukman. *Anton. Mussert en de NSB. Opkomst en ondergang van een populist.* Meulenhoff, Amsterdam, 2013. 335p.

Pieters, Andries Jan (1916-1952) Doodstraf

SS-er, leider *Jagdkommando Pieters*. Moordcommando dat toesloeg vlak voor de bevrijding.

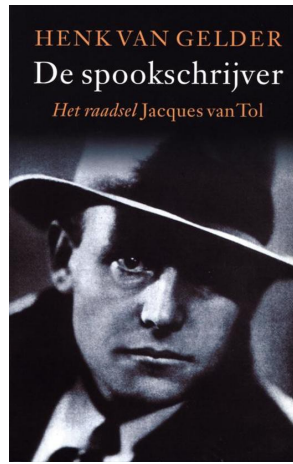
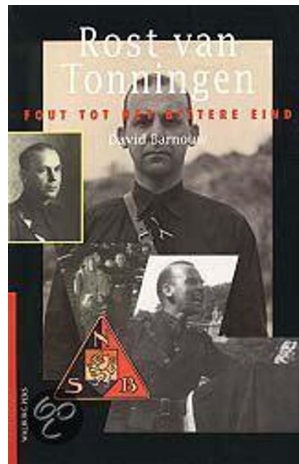
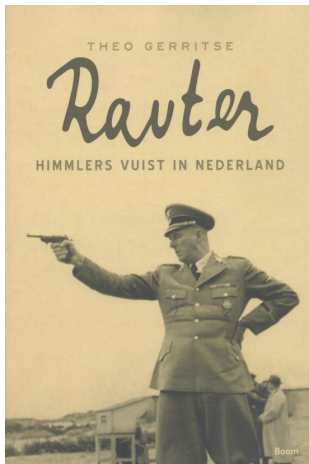
Stijn Wiegerinck. *Het commando-Pieters - Hollandse SS-ers in Brummen en Loosdrecht april-mei 1945.* Aspekt, Soesterberg, 2014. 267p.

Rauter, Hans Albinn (1895-1949) Doodstraf

Höhere SS und Polizeiführer. Himmlers vertegenwoordiger in Nederland.

Theo Gerritse. *Rauter. Himmlers vuist in Nederland.* Boom, Amsterdam, [2018]. 748 p., [16] p. pl.

⁵ I. Schöffner, 'Menten, Pieter Nicolaas (1899-1987)', in *Biografisch Woordenboek van Nederland*. <http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn4/menten> [19-12-2016]

Riphagen, Dries (1909-1973) Nooit vervolgd

Jodenjager, beroepskrimineel.

Bart Middelburg & René ter Stege. *Riphagen. De Amsterdamse onderwereld 1940-1945*. Arbeiderspers, Amsterdam, 1990. Herdrukken in 1997, 2010, 2016.

Rost van Tonningen, Meinoud (1894-1945) Zelfmoord in voorarrest.

David Barnouw. *Fout tot op het bittere eind*. Walburg pers, Zutphen, 1994. 152p. [16] p. foto's. 2de druk 2014, 175p.

[F.S. Rost van Tonningen-Heubel?]. *Hero and martyr of Dutch national socialism. Dr Meinoud Marinus Rost van Tonningen. President of the Netherlands Bank*. Consortium de Levensboom, Velp, 1997 (2nd edition). 54p. [Neo-nazi-propaganda].

Seyss-Inquart, Arthur (1892-1946) Doodstraf

Henk J. Neuman. *Arthur Seyss-Inquart. Het leven van een Duits onderkoning in Nederland*. Ambo / De Nederlandsche Boekhandel, Utrecht [etc.] / Antwerpen, 1967. 367 p. [8] p. pl. 2de vermeerderde druk bij Veen, Utrecht [etc], 1989, 372p. [8] p. Foto's. Nieuwe ondertitel: *Met authentieke brieven tijdens zijn gevangenschap geschreven*.

Wilco Gieling. *Seyss-Inquart*. Aspekt, Soesterberg, 2011. 284p.

Johannes Koll. *Arthur Seyß-Inquart und die deutsche Besatzungspolitik in den Niederlanden (1940-1945)*. Böhlau Verlag, Wien, 2015. 691p.

Tol, Jacques van (1899-1966). Drieëneenhalf jaar gevangenisstraf.

Tekstschrijver en nazipropagandist.

Henk van Gelder. *De spookschrijver. Het raadsel Jacques van Tol. Tekstschrijver*. Amber, Amsterdam, 1992. 167p.

Waals, Anton van der (1912-1950). Doodstraf

V-man, moordenaar.

Frank Visser. *De zaak Antonius van der Waals*. Zuid-Hollandsche Uitgeversmaatschappij, Den Haag, [1974]. 519p.

Auke Kok. *De verrader. Leven en dood van Anton van der Waals*. De Arbeiderspers, Amsterdam [etc], 1995. 335p. 2De en 3de druk 1995, 4de druk 2005. 6de druk 2013.

Hilmar Wäckerle (1899-1941). Neergeschoten in Lemberg (Lviv)

SS-officier. Eerste commandant van KZ Dachau. Betrokken bij oorlogsmisdaden bij slag op de Grebbeberg. Later commandant van SS Regiment Westland.

Gerard Terwischa van Scheltinga. *Trouw zonder eer. Het gewelddadige leven van een SS-officier*. Aspekt, Soesterberg, 2008. 410 p.

Verzamelwerken (chronologisch)

Onvolledig

M. van Santen. *5 Landverraders. Mussert, Krekel, Rost van Tonningen, Max Blokzijl, Smit.* Salm, Amsterdam, [1945]. 23p.

Krekel en Smit zijn: Hendrik Krekel (1888-1978). Hoogleraar te Leiden t/m 1945. Dr. J. Smit, NSB-wethouder te Amsterdam.

Online op: https://www.geheugenvannederland.nl/nl/geheugen/view?coll=ngvn&identificer=EVD002%3ANI0D05_7879

Armando en Hans Sleutelaar. *De SS-ers. Nederlandse vrijwilligers in de tweede Wereldoorlog.* De Bezige Bij, [Amsterdam], [1967]. 455p, [16] p. pl. Interviews met oud-SS-ers. 4de druk 1990, 5de druk 2001, 6de druk 2012.

Peter Jan Knechtmans, Paul Schiulten, Jaap Vogel. *Collaborateurs van niveau. Opkomst en val van de hoogleraren Schrieke, Snijder en Van Dam.* Vossiuspers AUP, Amsterdam, 1996. 336p.

Over Jacobus Johannes Schrieke (1884-1976), Geerto Aeilko Sebo Snijder (1896-1992) en Jan van Dam (1896-1979)

Ad van Liempt. *Kopgeld. Nederlandse premiejagers op zoek naar joden, 1943.* Balans, [Amsterdam], 2002. 373p. 6de druk, 2005. Ad van Liempt. *Kopfgeld. Bezahlte Denunziation von Juden in den besetzten Niederlanden.* Aus dem Niederlaandischen von Marianne Holberg. Siedler, München, 2005. 334p. Ad van Liempt. *Hitler's bounty hunters. The betrayal of the Jews.* Translated by S.J. Leinbach. Berg, Oxford / New York, 2005. X, 277p. J

Gerard Groeneveld. *Kriegsberichter. Nederlandse SS-oorlogsverslaggevers 1941-1945.* Vantilt, Nijmegen, 2004. 424p.

Hinke Piersma. *De drie van Breda. Duitse oorlogsmisdadigers in Nederlandse gevangenschap, 1945-1989.* Balans, [Amsterdam], 2005. 280 p., [16] p. pl. Over Franz Fischer (1901-1989), Joseph Johann Kotälla (1908-1979), Ferdinand Hugo aus der Fünten (1909-1989), Willy Paul Franz lages (1901-1971).

Jodenjacht. De onthutsende rol van de Nederlandse politie in de Tweede Wereldoorlog. Bijdragen van Marie-Cécile van Hintum, Margot van Kooten, AnneMarie Mreijen, Elias van der Plicht, Liesbeth Sparks en Caroline Willers. Eindredactie van Ad van Liempt en Jan H. Kompagnie (1947-2011). Balans, Amsterdam, 2011. 352p. Uitg. in samenw. met het Nationaal Archief. 5de druk 2013.

Tessel Pollmann, Mussert & Co. *De NSB-leider en zijn vertrouwelingen.* Boom, Amsterdam, 2012. 304p. [8p. Pl].

Introduction

Dr. Ad van Liempt delivers in his dissertation some remarkable statements. Like these, on the biographies of Nazi war criminals in the occupied Netherlands:

“The Netherlands has now more than made up for its backlog in the field of historical biography, but one area remains poorly developed: the life stories of the war criminals who terrorized the Netherlands during the occupation. There was a somewhat aged biography of Seyss-Inquart (by Henk Neuman, 1967), which was succeeded in 2015 by an extremely solid study by the Austrian Johannes Koll, but it has not been translated into Dutch and is entirely about the deeds of Seyss-Inquart and not about his personal life. In 2018, two suddenly appeared: the long-awaited biography of SS and police chief Hanns Albin Rauter, which provides an excellent insight into the way in which the oppression of the occupied Netherlands functioned. And earlier in 2018, Jogli Meihuizen published the life story of Richard Fiebig, Speer's representative in the Netherlands.”⁶

Given the tsunami of historical biographies published in the Netherlands since the 17th century, the remark about this alleged 'backlog' is rather... surprising.

Given the numerous biographies of Dutch nazi war criminals and German ones who were active in the Netherlands the remark about the poorly developed area is also a wee bit strange, especially when one considers that the first Dutch biography of Arhtur Seyss Inquart, written by the late Henk Neuman in 1967, had a revised reprint in 1989.

It gets even stranger, as dr. Van Liempt says nothing about the second Seyss-Inquart biographer, Wilco Gieling, who published his biography in 2011.

The remark that the Seyss-Inquart biography by Johannes Koll is not translated into Dutch is also a bit strange, as everybody who's seriously interested in the Holocaust or nazi criminals is supposed to have knowledge of the German language.

And then: it is also very strange that dr. Van Liempt didn't mention the name of the biographer of Rauter; dr. Theo Gerritse. But well, when one knows that the young doctor also claimed to have written the first Albert Gemmeker biographies, after at least two have been published in before, in 2003 and 2013, this is hardly a surprise.

⁶ Ad van Liempt. *Gemmeker. Commandant van kamp Westerbork*. Balans, Amsterdam, 2019. Blz. 337.

Biography Institute

What is a surprise however, is that all these strange statements were approved by prof. dr. Hans Renders, one of Van Liempt's two promotores.

Prof. Renders is the director of the Biography Institute of the University of Groningen.⁷ As such one would expect him to have knowledge of all existing biographies published in Dutch or about persons connected with the Netherlands. Apparently, he hasn't.

7 About the Biography Institute. University of Groningen, Groningen, [seen September 11, 2019]. <https://www.rug.nl/research/biografie-instituut/?lang=en>